

Akcia: Žalostiná Lokalita: Biele Karpaty

- A** Prevýšenie: 194 m
Dĺžka trasy: 14,2 km
Čas bez prestávok: 4:07 hod.
- B** Prevýšenie: 265 m
Dĺžka trasy: 11,2 km
Čas bez prestávok: 3:25 hod.
- C** Prevýšenie: 60 m
Dĺžka trasy: 4,5 km
Čas bez prestávok: 1:15 hod.

Zdroje:
trasa, časy: mapy.cz

Dátum: 7.3.2020

 Tiesňové volanie:
112

Žalostiná je prírodná pamiatka v správe štátnej ochrany prírody Biele Karpaty.

Nachádza sa v katastrálnom území obce Chvojníca v okrese Myjava v Trenčianskom kraji. Územie bolo vyhlásené alebo novelizované v roku 1994 na rozlohe 2,1199 ha. Je súčasťou Chránenej krajinnéj oblasti Biele Karpaty. Ochranné pásmo nebolo určené.

Predmetom ochrany je: Za chránené územie je vyhlásené jedno z mála zachovalých zosuvných pramenísk v západnej časti Bielych Karpát. Pramenná mokraď je v zosuvnej jame s veľkou pestrosťou biotopov na malej ploche s výskytom ohrozených druhov flóry a fauny.

Žalostiná je vrchol a rozhľadňa lokálneho významu je pekný, oblý a v okolí patrí k najvyšším.

Žalostiná je povest'. Hovorí o tom, že neďaleko studničky bývala matka s dcérou. Keď matka chystala obed poslala svoju jedinou dcéru ku studničke pre vodu. Tam sa však dievčinka stretla so svojim milým a dlho sa nevracala domov. Matka v zlosti vyriekla kliatbu: „Bodaj si tam skamenela, kde stojíš.“ V tom okamihu sa kliatba vyplnila a jej jediná dcéra sa premenila na kameň. Mat' sa po čase vybrala svoju dcéru hľadať, ale našla len kamennú sochu. Odvtedy chodí po kopci a nariaka: „Oj, ja žalostná, prežalostná mati.“ Matkin nárek sa dodnes nesie kopcom, ktorý dostal pomenovanie podľa jej žiaľu – Žalostiná.

Kuželovský větrák - Jeden z mála zachovaných veterných mlynov tzv. Holandského typu. Bol postavený v roku 1842 a viac ako sto rokov slúžil poľnohospodárom z okolia. Jeho činnosť ustala v roku 1946. Prešiel rozsiahlou rekonštrukciou, ktorá ho znovu uviedla do prevádzkyschopného stavu, avšak už ako exponát Technického múzea v Brne.

Mlecie zariadenie je technologicky tzv. Českým zložením. Vedľa mlyna stoja obytné a hospodárske budovy s expozíciou hornáckého bývania a hospodárenia na prelome 19. a 20. storočia. Súčasťou expozície je aj ukážka rôznych nástrojov na údržbu mlyna, ktorú si väčšinou mlynár vykonával sám.

Na stavbu kuželovského mlyna vraj padlo tristo konských fúr nalámaného kameňa. Mlelo sa tu potom obilia pre niekoľko okolitých dedín viac ako sto rokov. Definitívne vyhasol v roku 1946, kedy jeho činnosť ukončil posledný majiteľ Bedřich Kašík. Od tej doby mlyn chátral.

Zmeny nastali až v 70. rokoch minulého storočia. Po rozsiahlej rekonštrukcii sa kuželovský větrák znova postavil na nohy. Je dodnes funkčný, hoci sa tu už obilia nemelie ani nešrotuje, a keď, tak len v rámci ukážkového prevádzky múzejného exponátu. Citlivú obnovou sa však podarilo zachovať nielen pôvodné technické zariadenie, ale aj zaujímavé architektonické prvky.

Oblá kuželovitá stavba siaha až do výšky desiatich metrov. Uzatvára ju šindľová strecha, ktorá sa nadržovala okolo zvislej osi podľa smeru vetra. Mlynské koleso tak bolo neustále v pohybe, aby sa obilie spracovávalo

plynulo. Preto tiež do mlynice na prízemí budovy sa murovanou pecou na chleba vedú hneď dve dvere, takže sa sem dalo vojsť, aj keď pred jednými z nich zrovna vírila vzduch veterná krídla.

Začiatkom 20. storočia sa majiteľ mlyna Ján Kašík presťahoval do novej obytnej budovy. Na stavbu mu poslal peniaze jeho syn z USA, ktorý sa tam vydal na skusy. Keď sa potom v 20. rokoch vrátil, pristavili sa ešte chliev a stodola. Dnes sú vo všetkých obytných aj hospodárskych stavbách rozmiestnené expozície zachytávajúce štýl života, hospodárenia i bývanie na Hornom Slovensku na prelome 19. a 20. storočia. Na záhrade pred mlynom je potom busta slávneho hornáckeho muzikanta a kapelníka Jožky Kubíka.

Biele Karpaty (čes. Bílé Karpaty) sú pohorie Vonkajších Západných Karpát na hraniciach medzi Slovenskom a Moravou. Najvyšším vrchom je Velká Javorina (969,8 m n. m.).

Z geologického hľadiska ide o dve rôzne kombinácie geologického podkladu.

Prvú – väčšiu časť pohoria tvorí flyšový podklad s prevahou pieskovcov, zlepcov a ílovcov z obdobia paleocén až spodný eocén. Druhú – menšiu časť pohoria – zaberá bradlové pásmo. V reliéfe bradlového pásma sa výrazne prejavujú odolné vápence, ktoré pochádzajú z jurského obdobia. Tieto sa striedajú s menej odolnými vrstvami – slieňovcami a ílovcami, ktoré sú ponajviac z obdobia kriedy. Bradlá sú vlastne šošovky vápence, ktoré sú ako tvrdší materiál vypreparované eróziou z menej odolných vrstiev prevažne flyšových hornín.